

de geschiedkundige gegevens af te leiden. Doch wel komt het mij voor, dat de z.g.ñ. ontleedkundige nalatenschap van LEONARDO DA VINCI allerm minst als werk mag worden opgevat, dat slechts bedoeld is als (ontwerpen voor) illustratie voor een boek van een ander. Er is te veel, dat hiertegen pleit. Dat ook niet alle onderzoekers de meening van CHOULANT, SEYDLITZ, FORSTER enz. deelen, blijkt o. a. wel uit de werken van HOLL, MÜNTZ, MARTINOTTI, waaromtrent ik iets mededeelde in een kort opstel in dit *Tijdschrift* 1915, bldz. 74.

Utrecht, 4 Augustus 1917.

A. J. P. VAN DEN BROEK.

NOG EENS OVER DE GEBOORTEPLAATS VAN DODONAEUS.

Het zij mij vergund voor een enkel woord van repliek aan dr. F. W. T. HUNGER, een bescheiden plaatsruimte te vragen. Bij voorbaat breng ik mijn dank aan de redactie voor haar welwillendheid.

Waar, zooals door mij vermeld werd, de geboorteacte van DODONAEUS niet meer te vinden is te Mechelen en nu blijkt uit de mededeelingen van dr. HUNGER in *de Amsterdammer* van 28 Juli l.l., dat ook diens nasporingen te Leeuwarden en te Leiden geen resultaat hebben opgeleverd, geef ik gaarne toe, dat tot dusverre niet wettig bewezen is, waar de groote man geboren is. Ontbreekt echter het wettig bewijs, dan blijft nog plaats voor een overtuiging, gegrondvest op betrouwbare overleveringen. Uit dit oogpunt beschouwd blijf ik Mechelen als de geboorteplaats van DODONAEUS houden. Wat wordt hier tegen dan aangevoerd?

1. VAN DER HAEGHEN noemt Leeuwarden als geboorteplaats op grond van de aantekening uit het inschrijvingsregister van de Leuvensche hoogeschool. Men zou kunnen vragen, wat verdient meer vertrouwen, de verklaring op 14-jarigen leeftijd, waarin hij DODONIS, zijn vader DIONYSIUS genoemd wordt en van Leeuwarden afkomstig heet, of de bijvoeging bij zijn naam op den titel van boeken, door hem op volwassen leeftijd uitgegeven, maar dit is niet noodig, want dr. HUNGER verklaart van deze aantekening, dat zij: „historisch nochtans onvoldoende is”.

2. De door mij gereleveerde: „trois preuves” van VAN MEERBEECK zijn door den schrijver der *Bibl. Belg.* bestreden. Zijn wederleggingen zijn echter niet voldoende. Juist is het, dat er verschillende portretten van personen uit de 16e en 17e eeuw zijn aan te wijzen, waarop epitheta voorkomen, een geboorteplaats aanduidende, die niet met de waarheid strookt, doch dit is veelal een fout van den graveur en niet van den persoon zelf, die het portret te beoordeelen kreeg vóórdat het onderschrift afgedrukt was. Van het 2de en 3de argument: de bijvoeging van het woord MACHLIN, op den grafsteen en de vermelding van Mechelen als geboorteplaats door contemporaine schrijvers, maakt de *Bibl. Belg.* zich af door te zeggen: „on se sera probablement borné à reproduire la qualification que Dodoens s'était donnée lui-même sur les titres de quelques-uns de ses ouvrages”. Mij dunkt, de zoon zal geen onjuistheden in het grafchrift op zijn vader laten plaatsnemen, te meer, daar er geen enkele reden bestond om zich over een Friesche afkomst te schamen of zich meer bijzonder op een Vlaamsche te beroemen. GOETHALS geeft in zijn biographie van DODONAEUS, voorkomende in de „*Lectures relatives à l'histoire des sciences*, enz. op, dat de vader, door de binnenlandsche twisten in Friesland geen handel meer kunnende drijven, omstreeks 1516 Leeuwarden verliet en zich te Mechelen vestigde, waar dan een jaar later REMBERTUS geboren werd. Dit nu lijkt mij veel waarschijnlijker, dan dat de vader het besluit om naar zoo ver verwijderde plaats te gaan verhuizen, genomen zou hebben, terwijl zijn vrouw zwanger was of dat REMBERTUS geboren zou zijn tijdens een bezoek van zijn ouders aan Leeuwarden van uit Mechelen.

Waar de argumenten tegen Mechelen als geboorteplaats zoo weinige zijn en er aan den anderen kant zoo veel voor te zeggen valt, blijft het, zoolang het tegendeel niet bewezen is, mijn overtuiging dat DODONAEUS te Mechelen geboren is.

DE LINT.